

Voorzitter

die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Volgens de agenda zouden wij nu stemmen over de moties die zijn ingediend bij de interpellatie over het dossier-Ovaa/Spijkers. Echter, de motie op stuk 28686, nr. 2, was al afgevoerd en de motie op stuk 28686, nr. 3, was al ingetrokken. Stemmingen over deze moties zijn dus niet meer aan de orde.

Aan de orde zijn de **stemmingen** over moties, ingediend bij het debat over **het wapenexportbeleid (22054, nr. 63)**, te weten:

- de motie-Karimi c.s. over een ad-hocvergunningsplicht (22054, nr. 68);
- de motie-Karimi over onderzoek naar de doorvoerproblematiek (22054, nr. 69);
- de motie-Van Velzen/Karimi over het land van eindbestemming (22054, nr. 70).

(Zie vergadering van 28 november 2002.)

De **voorzitter**: Op verzoek van mevrouw Karimi stel ik voor, haar motie (22054, nr. 68) van de agenda af te voeren en in stemming te brengen bij de stemming over de moties die eventueel bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken worden ingediend.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt de motie-Karimi (22054, 69).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Velzen/Karimi (22054, nr. 70).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA en D66 voor deze moties hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de brief van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen**

houdende het voorstel, de Raad van Cultuur advies te vragen over het Voorstel van wet van de leden Dittrich en Halsema houdende regels omtrent de vaste boekenprijs (Wet op de vaste boekenprijs) (28652, nr. 4).

De **voorzitter**: Ik stel voor, overeenkomstig het voorstel van de commissie te besluiten en dus het advies te vragen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de brief van het Presidium inzake instelling van een tijdelijke commissie Onderzoek Integratiebeleid (28689).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, overeenkomstig de voorstellen van het Presidium te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het opmaken van een **voordracht van drie kandidaten ter vervulling van een vacature in de Hoge Raad (28690).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, in afwijking van het gestelde in het Reglement van orde, niet schriftelijk te stemmen, maar om met toepassing van de regeling vastgelegd in stuk 24663 de voordracht conform het voorstel van de vaste commissie voor Justitie vast te stellen. Dat betekent dat op de eerste plaats komt mr. F.B. Bakels, op de tweede plaats prof. mr. J. de Hullu en op de derde plaats prof. mr. G. Knigge.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde zijn de **stemmingen** over moties, ingediend bij het debat over **de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties**, te weten:

- motie-Kalsbeek c.s. over de overgang van Integratie en minderheden naar het ministerie van BZK (28600-VII, nr. 25);
- motie-Wolfsen c.s. over de afschaffing van de OZB (28600-VII, nr. 26);
- de motie-Van der Staaij/Slob over de direct gekozen burgemeester (28600-VII, nr. 31).

(Zie vergadering van 28 november 2002.)

In stemming komt de motie-Kalsbeek c.s. (28600-VII, nr. 25).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, D66, de ChristenUnie en SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Wolfsen c.s. (28600-VII, nr. 26).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, D66, Leefbaar Nederland, de ChristenUnie en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Staaij/Slob (28600-VII, nr. 31).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de ChristenUnie en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 21 november 2002 **over oudkomers**.

De **voorzitter**: Ik herinner de Kamer aan de afspraak die wij bij de regeling van werkzaamheden hebben gemaakt dat slechts degenen die een motie willen indienen het woord kunnen voeren en dat alleen aan iemand die net een motie heeft ingediend, een vraag mag worden gesteld.

□

Mevrouw **Sterk** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie vindt dat een goede inburgering de basis vormt voor een succesvolle integratie. Niet of zeer gebrekkig Nederlands spreken en onvoldoende kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur staan succesvolle integratie in de

Sterk

weg. De CDA-fractie wil alles op alles zetten om in een zo vroeg mogelijk stadium achterstanden te voorkomen. Als eerste heeft Jaap de Hoop Scheffer in april 2000 namens de CDA-fractie daarom voorgesteld om de verplichte inburgeringscursus voor nieuwkomers in het land van herkomst te laten beginnen. Het gaat daarbij niet om vluchtelingen, maar om mensen die in het kader van de gezinsmigratie naar Nederland komen. Aangezien de grootste groepen gezinsvormers uit Turkije en Marokko komen, zijn zij de eerste doelgroep. De CDA-fractie ondervond destijds geen steun. Tijdens het algemeen overleg van twee weken geleden bleken inmiddels ook andere fracties de noodzaak in te zien om de start van de gehele inburgeringscursus in het land van herkomst te laten plaatsvinden en deze mogelijkheid serieus te onderzoeken. Daarom dient de CDA-fractie de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat nieuwkomers die in het kader van gezinsvorming en gezinshereniging naar Nederland komen, door gebrek aan kennis en vaardigheid op het gebied van de Nederlandse taal en cultuur veelal onvoldoende inburgeren;

overwegende dat achterstanden in een zo vroeg mogelijk stadium moeten worden voorkomen;

verzoekt de regering, met concrete voorstellen te komen om inburgering van nieuwkomers die in het kader van gezinsvorming of gezinshereniging naar Nederland komen, te laten beginnen in het land van herkomst en de Kamer hierover voor 1 april 2003 te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Sterk, Zeroual, Kant, Lambrechts, Van der Staaij en Jense.

Zij krijgt nr. 25 (27083).

De heer **Blok** (VVD): Je kunt kiezen voor het geven van cursussen of voor het afnemen van examens in

landen van herkomst. Van de laatste mogelijkheid heb ik voorbeelden in Canada en Australië genoemd. De minister heeft toegezegd dat hij naar deze voorbeelden zal kijken. Doelt mevrouw Sterk op het afnemen van examens zonder dat cursussen worden gegeven, dus het Australische model, of op het geven van cursussen in die landen? Wat doet zij met de wetenschap dat het op de Nederlandse Antillen geprobeerd is en daar dramatisch slecht is afgelopen?

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik doel niet alleen op het afnemen van examens, maar ook op het geven van inburgeringscursussen. De heer Blok noemde de Antillen, waar inderdaad geprobeerd is een inburgeringscursus op te zetten. De proefprojecten die indertijd zijn gestart, waren op zichzelf positief en hadden succes. Alleen op het moment dat de Antilliaanse overheid zich terugtrok, bleken de programma's niet rond te komen. Het heeft er dus niets mee te maken of een inburgeringscursus wel of niet uitvoerbaar is. Het gaat puur om het ontbreken van steun van de Antilliaanse overheid.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): De motie is niet helemaal duidelijk als het gaat om de verplichtingen. In hoeverre ziet u in uw concrete voorstel een zekere mate van verplichting tot het deelnemen aan zo'n inburgeringscursus of -traject?

Mevrouw **Sterk** (CDA): Zoals bekend, staat in het Strategisch akkoord dat wij willen dat inburgeringscursussen verplicht worden gesteld. Dat zijn zij overigens al voor nieuwkomers, en daaraan verandert niets. Het enige wat wij op dit moment vragen, is of de overheid wil onderzoeken, in hoeverre het mogelijk is om een basis te laten leggen in de landen van herkomst. Het gaat ons erom mensen kansen te geven, en mensen hebben meer kans op een directe integratie als zij iets afweten van onze samenleving en een basiskennis hebben van de Nederlandse taal.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Nederlands leren in het land van herkomst is een ontzettend goed middel om hier verder vooruit te komen. Maar als u het een inburgeringstraject noemt, ziet u dus

ook daar al een verplichtend element in.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik vraag de regering om daarnaar onderzoek te doen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik hoorde u een interpretatie geven van uw motie waaraan ik zeer hecht. U veronderstelt dat u onderzoek nodig heeft naar de financiële haalbaarheid en naar de wijze, waarop dit kan worden georganiseerd in de herkomstlanden. Is dat de interpretatie van uw motie?

Mevrouw **Sterk** (CDA): Onze motie gaat nog wat verder dan alleen maar kijken naar de wenselijkheid of de financiële haalbaarheid. Wij vragen ook om concrete maatregelen, omdat het ons er ook om gaat dat er wat gebeurt daar. Het is aan de regering om te kijken, in hoeverre het financieel al of niet haalbaar is, daarover gaan wij als Kamer niet direct. Ik wil vooral dat deze inburgeringscursussen serieus worden onderzocht, en dat daaruit voorstellen komen waarmee wij als Kamer wat kunnen doen.

□

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Voorzitter. Twee weken geleden hadden wij hier een overleg over integratie en inburgering. D66 heeft op twee punten behoefte aan een uitspraak van deze Kamer. Het eerste punt betreft de noodzaak, de kwaliteit van de inburgeringscursussen te vergroten, onder de constatering dat de huidige inrichting onvoldoende impulsen geeft voor vergroting van de kwaliteit. Wij hebben daarvoor de volgende motie geformuleerd.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de kwaliteit van de inburgeringscursussen te wensen overlaat;

overwegende dat de impulsen tot verbetering van de kwaliteit niet groot zijn vanwege de monopoliepositie van de ROC's en de daarmee samenhangende gedwongen

Lambrechts

winkelnering van gemeenten;

verzoekt de regering, aan de gemeenten de kans te geven de inburgeringscursussen te laten verzorgen door andere, erkende scholingsinstellingen dan de ROC's,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Lambrechts. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 26 (27083).

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Voorzitter. Er is nog een tweede punt waarvan wij denken dat het goed is dat de Kamer daarover een uitspraak doet, namelijk de noodzaak om de voorhoede onder de allochtonen, de geestelijk leiders, de imams, een aangepaste inburgering te geven, die ook echt is toegesneden op democratie en kennis van de Nederlandse Grondwet. Wij willen daartoe de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat imams een grote invloed hebben op de integratie van migranten in de Nederlandse samenleving;

overwegende dat niet alle imams zelf voldoende geïntegreerd zijn om een betekenisvolle bijdrage aan de integratie van anderen te kunnen leveren;

van mening dat het van groot belang is dat ook imams die voor 2002 in Nederland zijn komen wonen en werken alsnog een inburgeringscursus volgen;

verzoekt de regering, te regelen dat ook de imams die voor 2002 in Nederland zijn komen wonen en werken worden verplicht, alsnog een inburgeringscursus te volgen;

verzoekt de regering tevens, te bewerkstelligen dat er een voor dit doel passende inburgeringscursus wordt opgezet waarbij met nadruk aandacht wordt besteed aan de betekening van de Nederlandse Grondwet en het functioneren van de

Nederlandse democratie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Lambrechts. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 27 (27083).

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Voorzitter. Er is ontzettend veel daadkracht als het gaat over integreren en het Nederlands leren van oud- en ook nieuwkomers in het kader van gezinsvorming. Morgen, bij de slotconferentie van de taskforce inburgering, zal aan minister Nawijn een boekje worden overhandigd met de aanbevelingen van deze taskforce over de vele mensen die hier verblijven en nog steeds onvoldoende Nederlands spreken.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat uit onderzoek van het Sociaal en cultureel planbureau uit 2001 is gebleken dat meer dan 460.000 oudkomers in Nederland in aanmerking komen voor inburgering en taalonderwijs;

voorts overwegende dat voor de inburgering en taalverwerving van deze groep oudkomers een vraaggericht aanbod van Nederlands taalonderwijs op maat gewenst is;

voorts overwegende dat het in het huidige tempo meer dan tien jaar duurt om een inhaalslag te maken;

roept de regering op, voor april 2003 te komen met concrete voorstellen om een inhaalslag te maken en daarbij de aanbevelingen van de taskforce inburgering te betrekken en deze de Kamer voor te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Azough, Kant, Adelmund en Varela. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 28 (27083).

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Nawijn**: Mijnheer de voorzitter. Ik moet zeggen dat ik niet zoveel voel voor de motie van mevrouw Sterk en anderen om de inburgeringscursus alvast in het buitenland te organiseren. Op dit moment is alle energie erop gericht om de inburgering zowel voor nieuwkomers als voor oudkomers in Nederland efficiënt en effectief te laten verlopen. Als wij daar wat in veranderen en ons bezighouden met het opzetten van inburgeringscursussen in andere landen, denk ik dat het allemaal energieverspilling is.

Bovendien is de vraag wie in aanmerking komt voor zo'n inburgeringscursus in het land van herkomst. Dan moet eerst worden gekeken of iemand wordt toegelaten of daar blijft. Hoe organiseer je dat? Welk programma moet je aanbieden? Er zitten allemaal praktische problemen aan, waarvoor veel energie nodig is. Ik denk dat wij nu eerst aandacht moeten geven aan het zo snel mogelijk wegwerken van de achterstanden bij de inburgeringscursussen. Ik ontraad deze motie.

De motie van mevrouw Lambrechts aangaande de gedwongen winkelnering bij de ROC's komt op mij zeer sympathiek over. Het is reeds zo dat de oudkomers naar andere instanties mogen gaan dan een ROC. Voor de nieuwkomers moet de wet helaas worden aangepast. Die inburgering is namelijk verplicht krachtens de WIN. Wij kunnen er rekening mee houden bij de wetswijziging, dus ik wil die motie overnemen.

Over de motie van mevrouw Lambrechts aangaande imams kan ik zeggen dat imams die na 1 januari 2002 Nederland zijn binnengekomen, verplicht zijn een inburgeringscursus te volgen. Er bestaat al een toegesneden cursus op hun situatie. Zij kunnen dus meedoen en zijn daartoe verplicht. Alleen de imams die zich vóór 1 januari 2002 in Nederland hebben gevestigd zijn nog niet verplicht. Om deze groep te verplichten moet de WIN eerst worden aangepast. Op zichzelf vind ik ook deze motie sympathiek, want ik vind het goed om het inburgeren zoveel mogelijk te verplichten. Ik zie deze motie eigenlijk als een ondersteuning van het beleid.

Nawijn

Mevrouw Azough vraagt of alle oudkomers zo snel mogelijk kunnen worden ingeburgerd. Het gaat om zo'n 460.000 personen. In het algemeen overleg heb ik reeds gezegd dat ik het graag wil, maar dat zo'n inburgeringscursus nogal wat geld kost en dat is er op dit moment niet. Daarom moet ik de motie ontraden. De financiële middelen om op heel korte termijn een inhaalslag te maken, ontbreken. Wij kunnen ongeveer 30.000 inburgeringscursussen per jaar organiseren uit de regelingen inburgering oudkomers en de wet en dat is het maximum gegeven het budget. In het persbericht heb ik gelezen dat de task force morgen met het voorstel komt de capaciteit te verruimen, maar de middelen ontbreken ervoor. Ik moet de motie derhalve ontraden.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Ik zou u toch willen vragen, met verschillende scenario's en concrete voorstellen te komen. Ik kan mij indenken dat u zegt dat dit niet zal lukken in twee, drie jaar, maar twintig jaar vind ik echt te lang duren. Ik vermoed dat u dat ook te lang vindt. Ik vraag u dan ook met voorstellen te komen om die inhaalslag op niet al te lange termijn te maken.

Minister **Nawijn**: Op zichzelf vind ik het verzoek in de motie heel sympathiek, maar het geld is er niet voor. Misschien is het een punt daarvoor bij een volgende kabinetsformatie geld te vinden. Op dit moment zie ik niet waar ik die middelen moet vinden. Ik wil wel nagaan in hoeverre het tempo omhoog gebracht kan worden. Als daar financiële middelen mee gemoeid zijn, zal het moeilijk worden.

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Voorzitter. Normaliter trek je een motie in als de regering haar overneemt. Ik zal dat in dit geval niet doen, omdat ik wil dat de houdbaarheid van de motie en de uitspraak van de Kamer langer blijven gelden dan de duur van dit kabinet.

Minister **Nawijn**: Dat kan ik mij voorstellen, mevrouw Lambrechts.

De **voorzitter**: Laat ik de tijd niet rekken, maar ik zou kunnen zeggen dat een motie die is overgenomen door een kabinet, normaliter ook in

de toekomst geldt. Het is aan u, haar wel of niet in te trekken.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 5 november 2002 over **verpakkingen**.

De heer **Klein Molekamp** (VVD): Voorzitter. Wij hebben gesproken over het convenant verpakkingen en alle partijen zijn er voorstander van. In dat convenant is een aantal doelstellingen geformuleerd. Indien die doelstellingen niet worden bereikt, zou een achtervang in de vorm van een algemene maatregel van bestuur noodzakelijk zijn. Op een groot aantal punten is de staatssecretaris aan de bezwaren van de Kamer tegemoet gekomen. De VVD-fractie beoordeelt dit positief. Zij zal die onderdelen van de AMvB die noodzakelijk zijn voor de achtervang ondersteunen in de vorm die de staatssecretaris aan ons voorlegt.

Er is echter een vreemde eend in de bijt, namelijk een onderdeel dat geen directe relatie met het convenant heeft. Het betreft artikel 2, de producentenverantwoordelijkheid. Dit voorstel is door de voorganger van de staatssecretaris ingebracht. In de brief van de staatssecretaris van vorige week maakt hij duidelijk dat over de producentenverantwoordelijkheid en de gevolgen daarvan nog veel onduidelijk is. Hij kondigt daarom terecht de noodzakelijke studies aan om over de kosten voor het bedrijfsleven meer inzicht te krijgen. In die context mag de staatssecretaris naar de mening van de fracties van de VVD en de LPF nu niet aan de Kamer vragen hier in principe "ja" tegen te zeggen. Dat zou zeer onzorgvuldig zijn vanuit de positie van de Kamer. De producentenverantwoordelijkheid vereist een eigenstandige discussie op basis van zorgvuldige cijfers. De VVD-fractie, daarin gesteund door de LPF-fractie, acht het onzorgvuldig om een algemene maatregel van bestuur met de producentenverantwoordelijkheid nu goed te keuren. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het ontwerpbesluit beheer verpakkingen en papier en karton tot stand is gekomen naar aanleiding van een discussie over de bestrijding van zwerfafval;

constaterende dat het beleid ten aanzien van de producentenverantwoordelijkheid is ingevoegd in het ontwerpbesluit;

constaterende dat in Duitsland een vergelijkbaar beleid met het groene punt leidt tot zeer hoge kosten;

constaterende dat de staatssecretaris heeft gesteld dat er nog studie moet worden verricht om de geschatte kosten op een verantwoorde wijze in beeld te brengen;

spreekt uit dat het beleid ten aanzien van producentenverantwoordelijkheid een meer fundamentele discussie behoeft waarbij alle argumenten worden uitgewerkt en afgewogen;

verzoekt de staatssecretaris, artikel 2 van het ontwerpbesluit te schrappen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Klein Molekamp en Alblas. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 2 (28694).

De heer **Klein Molekamp** (VVD): Indien deze motie zal worden verworpen, achten de fracties van de VVD en de LPF het niet verantwoord om de AMvB goed te keuren. Indien zij het wel zouden doen, zou de fracties grote onzorgvuldigheid kunnen worden verweten.

Een geheel ander punt heeft ons van de zijde van de Nederlandse Uitgeversbond bereikt, die van mening is dat de huidige AMvB in strijd zou kunnen zijn met de vrijheid van meningsuiting. Hierover valt te discussiëren. Met een kleine aanpassing van artikel 3 kan echter aan dit bezwaar tegemoet worden gekomen. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,